

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt lausuntoa Harjavallan kaupungin vesihuollolta Fortum Battery Recycling Oy:n akkumateriaalien kierrätyslaitoksen toiminnan muuttamisesta ja ympäristöluvan tarkistamisesta.

Valmistelija

Vesihuoltopäällikkö Marianna Aikala

Harjavallan kaupungin vesilaitos tarkastelee asiaa vesihuollon näkökulmasta ja toteaa lausuntonaan seuraavan.

Hulevesien hallinta

Hakemuksen mukaan laajennusalueen piha-alue asfaltoidaan ja hulevedet johdetaan öljyn- ja hiekanerotuksen kautta hulevesialtaaseen, josta vedet johdetaan edelleen kaupungin hulevesiviemärin ja avo-ojien kautta Kokemäenjokeen. Hulevesien mitoitus perustuu keskimääräiseen sadantaan sekä viiden vuoden välein toistuviin rankkasadetapahtumiin.

Vesilaitos toteaa, että vaikka hulevesien määrällinen mitoitus on laskennallisesti riittävä, hulevesialtaan toimivuus on epävarma tilanteissa, joissa hulevesien määrä ja/tai laatu poikkeaa normaalista, kuten kemikaalivuotojen tai sammutusvesien yhteydessä. Toiminnan sijoituessa pohjaveden muodostumisalueelle ja sen läheisyyteen, kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin riskienhallinnan tulisi perustua ensisijaisesti rakenteellisiin, pysyviin ja automaattisesti toimiviin ratkaisuihin, joilla estetään haitta-aineiden pääsy maaperään, pohjaveteen ja hulevesijärjestelmään kaikissa olosuhteissa.

Vesilaitos huomauttaa, että Fortum Battery Recycling Oy:n nykyisen laitoksen hulevesissä on todettu kohonneita metallipitoisuuksia, minkä vuoksi hulevesien johtaminen kaupungin hulevesiviemäriverkostoon ja siitä edelleen avo-ojien avulla pohjavesialueen kautta vesistöön edellyttää jatkuvaa ja riittävän tiheää tarkkailua sekä tarvittaessa nopeaa reagointia poikkeamiin. Laitoksen sijainnin vuoksi hule- ja sammutusvesien tai kemikaalivuotojen hallitsematon leviäminen voi aiheuttaa vakavia ja pitkäaikaisia haitallisia vaikutuksia pohjaveden laatuun. Vesilaitos esittää, että Fortum Battery Recycling Oy:n tulisi suunnitella pohjavesialueelle soveltuvat, toisistaan erotetut hule- ja sammutusjätevesien hallintaratkaisut pohjaveden laadun varmistamiseksi.

Vesilaitos katsoo, ettei vesienhallintaa voida pohjavesialueella tai pohjavedenmuodostumisen alueella tai sen läheisyydessä perustaa

kokonaan manuaalisiin toimenpiteisiin. Laitoksella käsitellään muun muassa nikkeli-, koboltti- ja mangaanioksideja, litium- ja grafiittipitoista mustaa massaa, metallipitoista offspec-seosta sekä useita vaarallisia kemikaaleja, kuten rikkihappoa ja vetyperoksidia. Näiden kemikaalien vuototilanteissa esimerkiksi kaivonsulkumattojen asentaminen ei välttämättä ole mahdollista.

Pohja- ja orsivesi

Hakemuksen mukaan laitoksen vaikutuksia pohja- ja orsivesiin tarkkaillaan ympäristöluvan mukaisesti. Tarkkailuohjelma perustuu pääosin nykyiseen toimintaan ja se tulisi laatia niin, että siinä otetaan huomioon laitoksen laajentuminen ja uudet prosessivaiheet, jotka vaikuttavat pohja- ja orsivesiriskeihin.

Mahdolliset kemikaalivuodot tai onnettomuustilanteet voivat aiheuttaa vakavia ja pitkäaikaisia haitallisia vaikutuksia pohjaveden laatuun, mikä olisi ristiriidassa ympäristönsuojelulain 17 § pohjaveden pilaamiskiellon kanssa.

Talousvesi

Harjavallan nykyinen Fortum Battery Recycling Oy:n laitos käyttää Harjavallan kaupungin vesihuollon verkostosta talousvetenä ja prosessivetenä. Uusien prosessivaiheiden myötä laitoksen vedenkulutus tulee olemaan hakemuksen mukaan vuositasolla 3 700–4 900 m³. Järilänvuoren I-luokan pohjavesialueen pohjaveden määrä on ollut alenemaan päin jo pitkän ajan, mikä rajoittaa vesilaitoksen mahdollisuuksia tarjota talousvettä teollisuuslaitoksille pitkiä aikoja. Vesilaitos voi tarjota talousvettä teollisuuslaitoksille ainoastaan siirtymäajan teollisuusvesisopimuksella, jota tarkastellaan 6-12kk jaksoissa.

Fortum Battery Recycling Oy:n laitoksen tulee laatia suunnitelma talousvedenkäytöstä laajennuksen aikana, mukaan lukien vaihtoehdot jokiveden tai muiden sopivien vesilähteiden ja järjestelyjen kautta ja siirtyä käyttämään näitä vaihtoehtoisia vesilähteitä siirtymäajan päätyttyä. Siirtymäaika määritetään teollisuusvesisopimuksessa, joka Fortum Battery Recycling Oy:n tulee päivittää ajan tasalle.

Viemäriin johdettavat jätevedet

Vesilaitos toteaa, että hakemuksessa ja sitä täydentävissä selvityksissä esitetyt kunnalliseen jätevesiviemäriin johdettavat prosessivedet

poikkeavat laadullisesti ja määrällisesti teollisuusjätevesistä, joista nykyinen teollisuusjätevesisopimus toiminnanharjoittajan ja vesilaitoksen välillä on solmittu. Hakemuksessa on eri prosesseissa syntyvät jätevedet, joiden koostumus, syntyolosuhteet ja kuormitus sekä määrä poikkeavat nykyisen sopimuksen jätevesistä.

Hakemuksessa esitetään, että kunnalliseen viemäriverkoston johdettaisiin jatkossa käsiteltyjä prosessivesiä, mukaan lukien käänteisosmoosin permeaattia sekä mahdollisesti muita prosessi-, huolto- ja poikkeustilanteissa syntyviä vesiä. Vesilaitoksen kannalta nämä vedet muodostavat uuden jätevesikokonaisuuden, johon on laadittava täysin uusi teollisuusjätevesisopimus.

Vesilaitoksen näkemyksen mukaan kunnalliseen jätevesiviemäriin johdettavien uusien prosessivesien hyväksyttävyyttä edellyttää laajaa ja perusteellista analysointia ja tarkastelua. Lisäksi Fortum Battery Recycling Oy:n uusien jätevesien vaikutuksia tulee arvioida viemäriverkoston ja jätevedenpuhdistamon prosessiin. Lisäksi on huomioitava jätevesien laadun ja määrän vaihtelut eri käyttö-, häiriö- ja poikkeustilanteissa. Vesilaitos edellyttää, että teollisuusjätevesille toteutetaan päästötarkkailu.

Vesilaitos katsoo, että edellä mainittujen seikkojen arviointi ei ole yksinomaan vesilaitoksen ja toiminnanharjoittajan välinen tekninen kysymys, vaan se edellyttää neuvotteluja useiden asianomaisten tahojen kanssa, kuten jäteveden vastaanottavan ja käsittelevän laitoksen kanssa. Tämän vuoksi vesilaitos ei pidä perusteltuna, että ympäristölupa sallii jätevesien johtamisen kunnalliseen jätevesiviemäriverkoston. Ennen mahdollista sopimusta Fortum Battery Recycling Oy:n laitoksen tulee toimittaa analyysit ja tulokset uusista jätevesistä ja ne tulee kirjata sopimukseen ehtoineen, joita laitos noudattaa.

Yhteenveto

Vesilaitos toteaa, että ympäristöluvan muutoksen hakemuksessa ja sitä täydentävissä selvityksissä on esitetty teknisiä ratkaisuja vesien hallintaan, mutta kokonaisuutena vesihuollon näkökulmasta hankkeeseen liittyy edelleen merkittäviä riskejä. Erityisesti prosessijätevesien ja sammutusjätevesien hallinta sekä laitoksen sijoittuminen osittain pohjaveden muodostumisalueelle edellyttävät lisäselvityksiä ja tarkennuksia.

Vesilaitos korostaa, että ympäristölupa ei voi velvoittaa vesilaitosta vastaanottamaan teollisuudenjätevesiä eikä toimia perusteena uusien,

laadultaan erilaisten prosessivesien johtamiselle kunnalliseen jätevesiviemäriverkostoon. Syntyville jätevesille tulee selvittää asianmukainen käsittely ja vastaanotto. Lisäksi Fortum Battery Recycling Oy on velvollinen järjestämään toimintaansa tarvittavan prosessiveden muualta, kuin kaupungin vesijohtoverkostosta teollisuusvesisopimuksen päätyttyä.

Liitteet

Ympäristölupahakemus, FBR, Akkumateriaalien kierrätyslaitos,
12.12.2025, Selvitys pohjavesiolosuhteista 5.6.2020 (ei-julkinen)